Anul XIX. Sibiiu, Mercuri 3/16 Iulie 1902 Nr. 120

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:
1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERȚIUNILE
Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oară 12 bani a treia-oară 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poste și librării.

În România
abonamentele se fac la *Agenția de Publicitate Carol Schulder* București, strada Șelar, 10.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vênd în Sibiiu: la librăria »Tipografiei«, societate pe acțiuni. — In Alba-Iulia la librăria Weisz Bernat »la loterie«.

Nouă cale de maghiarisare.

Făuresc compatrioții nostri într'una la planuri pentru a mâna înainte cu posibilă grabă carul maghiarisării. Azi se ivește un plan, mâne altul, poimâne al treilea. Organele guvernului le censurează, combină și ceea-ce află de practic în favorul maghiarisării, toarnă în formă de proiecte de legi sau ordonanțe ministeriale și te pomenești pe cap cu fel de fel de șicanări, spre gloria — stăpânitorilor.

Un nou plan de maghiarisare are »*Bud. Hirl.*« în numărul seu de Vineri, 11 l. c. El culminează în pretenția de a se introduce *administrația de stat*, până în cel din urmă sat și aceasta să fie *curat maghiară și numai maghiară!*

În timpul nostru *chestia de naționalitate* se ivește în diferite forme în statele poliglote. Astfel Maghiarii au diferite modele pentru a procede la resolvarea ei. Lui »*Bud. Hirl.*« mai bine îi place sistemul american, după care 'și a creat pretenția cu administrația ungurească de stat.

Dar' să vedem unele soiuri de ale chestiei de naționalitate.

Cel mai plăcut mod de resolvare a chestiei de naționalitate a fost pentru Maghiari sistemul introdus de Prusiaci față de Polonii din Posen. Principiul acestuia e: forța brută și estirparea cu forța. Resultate însă nu prea arată acest sistem și de aceea »Bud. Hirlap« nu-'l recomandă, accentuând că chestia polonă nu se potrivește cu chestia de naționalitate din Ungaria, având aceea un caracter internațional.

Mai este chestia *irlandeză*, dar' aceasta nu e chestie de limbă, ci agrară și astfel neasemuitoare cu raporturile noastre.

Chestia de naționalitate din Austria e încurcată, tinzând și la complicații internaționale, cu deosebire din partea pangermanilor. Apoi mai are și tendențe federaliste. Natural, că desvoltarea acesteia nu le place Maghiarilor și nu vor să o imiteze.

Rămâne deci a se lua de model măsurile ce le aplică Statele-Unite din America. Aceste state sûnt *poliglote* și totuși chestia de naționalitate acolo *nu* există. Eată ce-'i îndulcește pe Maghiari! Și știți prin ce s'a produs minunea aceasta? Prin administrația de stat!

»În America — zice »Bud. Hirl.« — statului nu-'i pasă că cine în ce limbă vorbește, dar' oficialul de stat numai în limba statului grăește, *nu știe și nu recunoaște altfel de limbă*«.

Eată, așa trebue să fie și la noi, își zic șoviniștii. În sbuciumul lor, văzând, că nu ne pot sugruma cu forța, gândesc, că vor isbuti a face să dispară întâiu sentimentul național, chestia de naționalitate, după care pe nesimțite va urma maghiarisarea.

În praxă lucrul ar fi să se aplice astfel:

Administrația fiind statificată, notarul și primarul din sat devin oficiali de stat, întocmai cum sûnt azi oficialii dela poștă sau perceptorii. Limba maternă a judelui din sat poate fi română sau slovacă, pe stat aceasta nu-'l importă, dar' pretinde dela el ca toate agendele administrative să le facă în limba statului. Dacă în vre un sat nu se va afla nimeni, care să știe ungurește, satul acela se va afilia la comuna din apropiere, administrată ungurește.

Administrația aceasta va forma în fiecare sat câte-un nou centru de maghiarisare. Prin ea pe încetul se vor maghiarisa satele, întocmai cum au propagat maghiarisarea în orașe oficialii dela tribunale, direcții financiare, poște etc. Așa cred și speră șoviniștii.

Așa dar' sistemul american.

»Raporturilor noastre mai bine corăspunde sistemul american, — zice »Bud. H.« — anume statul să grăiască *numai* în limba lui și oficialii asemenea, să administreze, să facă justiție numai în aceasta limbă. Cu alte cuvinte noi cerem, ca statul să se maghiarisezе întâiu pe sine, căci după aceea *locuitorii se vor maghiarisa și ei* pe încetul, dela sine și nesiliți de nimenea«.

Eată, așa bat apa în piuă stăpânitorii nostri!

Sibiiu, 15 Iulie 1902.

Pactul economic. *Ieri s'au început în Viena conferențele esmișilor specialiști maghiari și austriaci pentru reînceperea discuțiunilor referitoare la încheierea pactului economic. Sûnt representate ministeriile de comerciu, finanțe și agricultură, din parte austriacă și cel de interne.*

Se avântă. Ordinațiunile faimoase edate de curênd de șovinistul ministru de culte *Wlasics* cu privire la propunerea limbei maghiare în școalele confesionale — au produs mare însuflețire în rîndurile patrioților. In avântul lor ei pretind acum dela *Wlassics* să *maghiarisezе* și *preparandiile confesionale*, ca astfel învățătorii să fie crescuți în »spirit patriotic«, să fie »maghiarisați«. Atunci cu mai mult succes vor putea desnaționalisa ei la rîndul lor tinerele mlădițe încredințate creșterii lor spirituale. E curios, că mai ales din parte evreească se pretinde maghiarisarea preparandiilor. Jidovitul »Budapesti Napló« merge în fruntea cetei patriotice. Se avântă Evreii nostri, până când vor ajunge odată plesniți peste bot. Prepară viforul, pregătesc furtuna, care dacă va isbucni vre odată în fiii lui Israil, va face mai mare pagubă.

Regularea emigrărilor și a imigrărilor. *Prim-ministrul Széll Kálmán, ca ministru de interne, va convoca pe luna Septemvrie o mare anchetă, care va avè să discute chestiunea emigrărilor și a imigrărilor. Pe basa acestor consfătuiri se va pregăti apoi un proiect de lege pentru regularea acestor arzătoare chestiuni.*

Tripla-alianță. Din incidentul călătoriei regelui *Victor Emanuel* la Petersburg, ziarul »*Post*« din Berlin scrie: Toate speculațiunile, ca între puterile triplei alianțe să se provoace un războiu vamal, vor fi zadarnice. Tot astfel de falsă este speranța, că în tractatul triplei-alianțe nu s'ar cuprinde o convențiune militară și că nici în anii ultimi n'ar fi esistat. Dacă tractatul triplei-alianțe stabilește, că o putere, dacă este atacată, celelalte trebue să-'i meargă în ajutor cu întregile lor armate — aceasta într'adevăr e destulă convențiune militară. *O astfel de obligațiune conține tractatul triplei-alianțe*, întocmai ca mai înainte. Asupra acestui fapt nici o uneltire nu poate avè influință.

Mandatul din Cristian. *În cercul Cristianului, devenit vacant prin moartea dep.* ***Schwicker****, dupăcum anunță »Keleti Értesitö«, candidatul partidului liberal va fi* ***Hoór Mór****, profesor la politechnicul din Budapesta și director la fabrica Ganz. Partidul poporal săsesc încă nu știe pe cine va designa de candidat. Notăm, că în cercul Cristianului sûnt* ***445*** *de alegători Români,* ***353*** *Sași și* ***4*** *Unguri. Comitetul central electoral al comitatului Sibiiu a ținut azi ședință pentru fixarea terminului de alegere și pentru designarea președintelui electoral și a comisiunii de scrutiniu.*

Dieta Galiției. Rutenii au hotărît să facă obstrucție, pentru-că guvernul provincial nu voește să le facă un gimnasiu de stat în Stanislau. Obstrucția va fi slabă, fiind numărul deputaților ruteni numai de 13, între cari 4 țerani. — Partidul democrat a cerut o *lărgire mai mare a autonomiei Galiției*. Deputatul Dr. Rutowski reamintește, că deja Smolka susținea, că Galiția trebue să capete aceleași drepturi ca și Ungaria. În direcția aceasta partidul democrat va lupta cu toată energia.

Congresul sêrbesc. *Ședința ultimă a congresului sêrbesc a fost teatrul unor scene turbulente. Era vorba de verificarea mandatelor din Oposna. Clericalii și liberalii cereau cassarea mandatelor lui Sandici și Ieremici, deputați radicali-naționali, și verificarea celor doi liberali (guvernamentali). Presidentul a închis desbaterea și a pus chestia la vot. În mijlocul unei larme mari au părăsit liberalii și clericalii — minoritatea — ședința. După îndepărtarea lor, majoritatea a verificat pe cei doi deputați naționali. — Mâne se va ținè o ședință festivă, în care se va promulga rêspunsul Monarchului la adresa congresului.*

Folosirea limbei germane — panslavism. Invățătorul I Zigmundik din Bazin, com. Pressburg, a îndrăsnit să vorbească în adunarea învățătorilor, ținută în 28 Maiu a. c. în limba germană. Wlassics s'a grăbit, la propunerea inspectorului școlar, să recerce comitetul administrativ comitatens, ca să introducă, fără amînare, cercetare disciplinară contra acestui învățător, ceea-ce s'a și făcut.

Pagubă, că n'a vorbit slovăcește, dar' la tot casul a făcut o alegere potrivită, când n'a vorbit în limba maghiară, ci în cea germană.

Infrățire româno-maghiară.

Distinsul profesor universitar din București, dl N. *Iorga*, din incidentul escursiunii făcute prin Hunedoara de către dl *Tocilescu* și soții sei, scrie în »Epoca« un remarcabil articol din care dăm următoarele:

Dincolo de munți există, în regatul ungurесc, această situație națională:

Maghiarii stăpânesc, — cu aliații lor, renegații de ori-ce origină, începând cu acei renegați aparenți pentru câștig, cari sûnt Evreii, — majoritatea locuitorilor țării, cari vorbesc alte limbi, își aduc aminte de un trecut deosebit al lor și doresc desvoltarea lor într'o cultură particulară. Supremația aceasta maghiară nu e nouă și milleniul ei s'a sărbat deunăzi: cu mai multă sau mai puțină conștiență, cu întreruperi mai scurte sau mai îndelungate, cu pedeci mai puternice sau mai slabe, într'o formă sau în alta, ei au dominat totdeauna: dela bâta lui Arpad până la legile lui Wlassics. Poporul acesta de cârmuitori născuți are o tradiție foarte veche, o mândrie nemăsurată resultând dintr'însa; el își simte nevoia de a păstra, de a întregì supremația etnică ce s'a transmis din generație în generație.

Astăzi mai mult decât ori-când ei își manifestă aceste sentimente în toată cruditatea, în toată cruzimea lor. Odată le ajungea să îngenunche pe alții înaintea lor, acum ei voesc mai mult: să-'i distrugă sufletește, să-'și hrănească neamul din carnea și sângele lor, absorbite. Vremea, o vreme de silinți economice și culturale uriașe, de titanice războaie, e vremea celor mulți. Și Maghiarii se simt puțini, așa că-'i străbat, gândindu-se la aceasta, fiorii morții apropiate. Trebue să fie mulți, fiindcă dela aceasta atîrnă toate; mulți nu prin creșterea naturală a unui popor bine organisat, trăind în fericire, ci pe calea fulgerătoare, instantanee, prin escrocheria etnografică a cuceririi de rassă a elementelor străine ce le stau împrejur. Maghiarisarea nu e pentru dînșii o chestie de ambiție, ci una de viață. A le cere să nu maghiarisezе, înseamnă a-'i ruga să ne facă sacrificiul dispariției lor.

Între cei amenințați de maghiarisare e partea cea mai curată, mai sănătoasă, mai energică din străvechiul neam românesc. Maghiarii vor fi vrênd să-'i capete pentru dînșii din motivele de neapărată nevoe, pe cari le-am arătat. Dar' Românii de dincolo au rassa lor superioară, trecutul lor nestrăbătut de îndepărtat și glorios fără pareche, au datinele lor sfințite prin veacurile ce s'au desfășurat respectându-le, au limba lor de armonie, duiosul și dulcele lor graiu străbun, au conștiența numărului lor covîrșitor pe moșia de două-ori millenară a neamului. Peste munții, ce înainte de a fi un hotar nenorocit, ne-au fost un leagăn ocrotitor, trăesc milioane din ai lor, de cari nimic nu-'i deosebește decât caprițiul timpului vitreg. Frații resleți nu au numai același sânge, aceeași limbă, departe de tot același trecut politic, precum și întotdeauna, aceeași viață culturală — viitorul chiar al nostru și al celorlalți nu se poate despărți. Perim noi, — viitorul Românilor de dincolo s'a închis pentru totdeauna și vrăjmașul îi va înghiți în scurtă vreme; pier ei, își perd adecă puternica lor conștiență de astăzi, — noi rămânem un stătuleț fără alt razim, o buturugă în calea uriașului, care o înlătură cu piciorul. Așa fiind, Românii din Ardeal și Ungaria nu se pot maghiarisa.

Deci frăție, înțelegere iubitoare între aceste două popoare nu poate esista, nu se poate înțelege. E în natura lucrurilor ca ele să-'și fie dușmane.

Dar' anumite temeri față de același vecin hrăpitor pot apropia în unele împrejurări statul ungurесc, dominat de Maghiari, monarchia austro-ungară, din care face parte regatul Sf. Stefan, de statul român. O alianță politică, răzimată pe interese trecătoare, poate să aibă ființă între regatul nostru și monarchia vecină, și ea se cuvine a fi observată în chip cinstit, de unii ca și de alții. Dar' dacă statele își au interesele lor, popoarele își păstrează sentimentele și adâncile nevoi. Sûnt două desvoltări de fapte deosebite, care nu se îndulcesc și nu se ascuțesc unele pe altele.

Pe de altă parte există o știință universală, care se informează ori-unde

FOITA „TRIBUNEI".

DEMONUL.

— Roman —

de 55

K. W. Clifford.

(Urmare).

Dorește să te vază — repetă Jeane cu aplomb.

La aceste Helène a început să se îmbrace, fără să mai zică un singur cuvênt, întocmai cum făcuse Jeane. Drumul întreg n'au vorbit nici un cuvênt.

— Sûntem aproape deja? — întrebă Helène, după-ce au parcurs o bună bucată de cale dela gara unde sosiseră.

— E acolo sub arborii de sycamor.

— E cineva la dînsul? Poate va fi la dînsul acum Miss Galton — întrebă Nell, apucând de braț pe Jeane, care însă s'a retras puțin îndărăpt. Erau lucruri, pe cari nici ea nu le putea suporta.

— O femeie se află la el — o îngrijitoare; te așteaptă — răspunse. Jeane privia mirată în fața Helènei. E foarte frumoasă — gândì ea. A înțeles, că Frank trebuia să o iubească, dar' a observat totodată și aceea, că după cât să vede ea nu 'l-a iubit pe Frank. Helène părea o femeie de o natură rece, curioasă, care absolut nu e potrivită pentru dragoste.

Când au sosit, Jeane a descuiat ușa și au intrat.

Odaia era foarte liniștită. Jeane a introdus pe Helène în odaia de primire.

— Întru să văd cum se mai simte. Mă re'ntorc imediat. Până atunci fii bună și așteaptă aici.

Helène s'a așezat pe canapeaua verde, a auzit cum urcă Jeane scara și în același timp cum se coboară cineva și ca și-când s'ar fi întâlnit pe scară, — apoi a auzit șoapte de femei. A privit în jur și 'i-ar fi plăcut să știe oare aceasta este locuința lui, sau numai ocasional locuește aici — și cine este fata, cu care în mod atât de curios a făcut cunoștință. Gândul acesta mereu o preocupa, dar' n'a avut ocasie să o întrebe. Se plimba în sus și în jos prin odae, oprindu-se din când în când înaintea figurei de gips, care se afla pe pian, și privea lucrurile de mână, cari erau aruncate în disordine prin odae.

Pe masă se aflau și câteva cărți. A deschis una; era o ediție ilustrată a evangeliei, pe cuverta căreia sta scris: »Jeanei — dela Frank«, și dat dinainte cu patru ani. Aproape de aceasta era aruncat volumul prim din operile Browning, cu aceeași inscripție, datul însă era acelaș, când, cu două zile după cunoștință 'i-a trimis buchetul de flori galbine, după serata dela Mrs. Ives. 'I s'a pus pe inimă ca o piatră; n'a fost fidel nici-odată, nici-odată față de nici o femeie.

— A, cât de netrebnic a fost! Nu s'a putut reținea să nu-'i facă aceste reproșuri, deși se afla pe patul de moarte

Ușa s'a deschis și a intrat Jeane. Era foarte palidă, cu fața tristă, cu ochii plânși. Cu toate aceste însă părè liniștită, se știa stăpâni perfect. Tăcută s'a apropiat de fereastră, lăsând perdelele. Helènei 'i-s'a oprit respirația. In odaie era semiîntunerec, și ca-și-când ceea-ce s'a întêmplat ar fi îngreunat până și atmosfera odăii. Jeane s'a apropiat de Nell și cu voce liniștită, blândă și curată îi zise:

— A murit Cu câteva momente înainte de a sosi noi. Vii în sus?

— O!

Un oftat lung a isbucnit din pieptul Nellei, urmat de un plâns dureros, care însă abia se auzia. Aproape inconștie s'a întors și a urmat pe Jeane în odaia de durmit. Perdelele erau desfăcute. Pe pat zăcea Frank Merreday, întocmai cum murise. Ochii îi erau închiși și capul scăpătat pe perini.

Nell s'a oprit la o mică depărtare sguduită de un cutremur de ghiață.

Jeane a mers la pat și cu voce rece întrebă:

— Voiești să-'l sărути?

Un oftat adânc a sburat de pe buzele Helènei lăsându-și capul spre piept.

— O, nu se poate. Nu-'i permis, — zise, nu este al meu. Este al alteia.

Jeane a mai așteptat puțin.

— Mai corect ar fi poate să te depărtez, — zise și 'i acoperi fața. Helène fără să mai zică un singur cuvênt a ieșit. Jeane a însoțit o. Era foarte liniștită, aproape veselă. Ca-și-când la toate aceste ea ar lua numai parte pasivă.

— Îți mulțumesc pentru-că ai venit cu mine.

Jeane a privit la ea curioasă și-'i răspunse:

— Nici nu a fost ușor lucru pentru mine, să o fac aceasta.

Nell credea, că ființa aceasta simplă și neînsemnată este vre o îngrijitoare sau vre-o servitoare, care așteaptă bacșiș. Chiar și gândul paralelor o făcea nervoasă, când acel bărbat zăcea pe patul de moarte, darul așteptat însă dela ea, a voit să-'l predeie. Nu a voit să apară nerecunoscătoare, sau să primească serviciul cuiva fără să-'l remunereze.

— Dacă trebue poate să plătesc ceva, — începù neîndemânatic.

— Nu trebue nimic — răspunse Jeane liniștită și privirile lor s'au întâlnit pe un moment, — apoi s'a întors repede fără vorbă și a intrat în odae închizênd ușa în urma sa.

(Va urma).

şi se ajută peste hotare Maghiarii şi Românii doresc a ştì lucruri, cari îi interesează pe unii ca şi pe alţii, rămânând ca resultatul câştigat să-'l tălmăcească fiecare după firea sa.

Dar' înfrăţirea nu poate resulta din cărţi schimbate, din informaţii transmise, din visite de biblioteci, archive şi musee, precum nu poate reeşì, nici din tratate politice, ori-cât de credincios urmate.

Lăsând la o parte relaţiile diplomatice şi oprindu-ne la cele ştientifice, ele trebuie întreţinute cu o prudenţă deosebită, cu un tact fin. Căci nu trebue să uităm nici-odată că asupra oricăreia din faptele noastre de acest fel se opresc de dincolo ochi dureroşi, în care e păcat a face şi noi să se ivească lacrămile.

Dar' slăbiciunea de caracter, iubirea pentru gloriolă, închinarea de sine, vicii obicinuite în clasele noastre conducătoare, care dau profesorii şi învăţaţii, — mai mult sau mai puţin discutabili acestia din urmă. Şi astfel înaintea unor compliimente dibaciu învîrtite în jurul inimilor simţitoare pentru sine, hotărîrea slăbeşte, vederea limpede a cuviinţii naţionale se întunecă. Şi, socotind că facem un act de simplă politeţă, jignim pe ai notri, ne înjosim înşine pentru a face bucurie străinului şi duşmanului.

Secţiile „Asociaţiunii".

Zilele aceste s'au întrunit membrii secţiilor »Asociaţiunii«, la Sibiiu, desvoltând o frumoasă activitate în şedinţe, cu începere de Vineri şi până aseară. Membrii au manifestat un viu interes faţă de problemele culturale de resolvat şi prin decisiunile lor au pus basă şi au luat iniţiativa pentru unele lucrări mult promiţătoare.

Şedinţele secţiilor.

Şedinţele singuraticelor secţii s'au început Vineri, în 11 l. c. In aceasta zi, şi în cea următoare, Sâmbătă a ţinut *secţia şcolară* două şedinţe, ear' *secţia istorică* şi cea *economică* a avut câte o şedinţă Sâmbătă, în 12 l. c.

In şedinţele aceste secţiile s'au ocupat cu probleme din sfera lor specială de activitate, pregătind rapoarte pentru şedinţele plenare.

Şedinţele plenare.

S'au ţinut în total trei şedinţe plenare, presidate de dl *Al. Mocsonyi*, presidentul »Asociaţiunii«. Prima şedinţă s'a ţinut Duminecă în 13 l. c. la 3 ore p. m. Au fost presenţi 16 membri.

După deschiderea şedinţei prin un frumos discurs al dlui Mocsonyi, prim-secretarul »Asociaţiunii«, dl Dr. Diaconovich citeşte raportul despre activitatea secţiilor în general, care să ia spre ştire.

Să comunică regulamentul modificat al secţiilor, care a fost aprobat de adunarea generală din anul trecut a »Asociaţiunii«.

Declarându-se vacante locurile fostilor membri cav. Porcius, Lebu şi Bălan, s'a purces la alegerea de noi membri în secţii. Alegerea se face prin votare secretă.

În secţia ştientifică au fost aleşi d-nii Dr. Cheţan şi Ciontea, ear' în cea economică Dr. Diaconovich şi Romul Simu.

Membri corespondenţi s'au ales:

In *secţia literară*: Nic. Sulica, Enea Hodoş, Dr. Sextil Puşcariu şi Dr. Val. Branişte.

In *secţia istorică*: Dr. Ioan Mihalyi, Silvestru Moldovan şi Nic. Togan.

In *secţia ştientifică*: Dr. Ioan Radu şi Victor Borlan.

In *secţia şcolară*: Dumitru Lăpădat şi Dumitru Mosora.

In *secţia economică*: Dr. Nicolae Vecerdea, N. Petra-Petrescu şi I. A. de Preda.

A urmat la ordinea zilei raportul secţiei literare asupra *chestiunii ortografiei*. Fiind timpul înaintat discuţia să amînă pe şedinţa următoare.

In şedinţa II., ţinută Luni, în 14 Iulie c. s'a continuat desbaterea în chestia ortografiei S'a încins o lungă discuţie, la care au luat parte mai mulţi membri. În urmă s'a decis a se adopta întru toate ortografia stabilită de Academia Română, ear' întregirile şi modificările propuse de secţia literară să se înainteze Academiei, pentru a fi luate în considerare după posibilitate.

Despre şedinţa de după ameazi vom raporta în nrul de mâne.

O părere.

Târziu, pe când să sfîrşise discuţia asupra raportului secţiei literare, ne-a sosit o părere în chestia ortografiei şi unificării limbei, părerea dlui *I. A. Basarabescu*, pe care cu plăcere o publicăm azi:

»*Non numero sed pondere*«.

Zilele acestea a apărut raportul secţiunii literare în chestia unificării limbei, aşteptat cu atâta nerăbdare de toţi, cari urmăresc de aproape mersul cultural al Românilor transcarpatini.

Din primele rînduri ale raportului reese perfecta competenţă, cu care e tratată materia. Cunoaştere de cause, obiectivitate, sûnt trăsăturile sale principale, cari câştigă şi pe profani.

De bunul sfîrşit al acestei întreprinderi, de altmintrelea, nu ne-am îndoit un simplu moment. Bărbaţii, cari compun secţiunea literară, erau o garanţie de isbândă. Numele lui Iosif Vulcan e cunoscut în toate unghiurile româneşti pentru patriotismul seu luminat şi neobosita sa activitate literară. Domnul Oniţiu, tinăr erudit, căruia Academia din Bucureşti 'i a făcut distinsa onoare de a-'l alege membru coresponent, precum şi d-nii Bârsan şi Blaga sûnt fala corpului didactic român.

In zilele de 13—14 Iulie, în faţa şedinţei plenare a »Asociaţiunii«, d-nealor o sfântă datorie le incumbă: ideea susţinută cu condeiul va trebuì să triumfe prin viul graiu. În acele zile, în sala festivă a internatului, cuvêntul lor va resuna propovăduitor stabilind adevăruri neclintite, întărind spirite sceptice sau şovăitoare. Dela înălţimea, unde 'i-a ridicat ştiinţa şi convingerea, vor cuprinde orizonturi mai largi decât ori-care altul.

O operă adusă până aici nu se mai poate lăsa în părăsire. Dacă iniţiativa reformei se poate numì o idee fericită, realisarea ei va fi un fapt măreţ.

Din toate mijloacele recomandate de secţiune spre a ajunge la unitate de limbă, nici unul nu pare a avè importanţa unui dicţionar, care să cuprindă:

a) »greşelile de limbă comise în idiotisme, figuri şi idealisme«;

b) »verbele şi adiectivele, cari se construesc cu preposiţiuni, precum şi alte cuvinte, cari se întrebuinţează greşit«.

La acestea aş adăuga:

c) terminii de ştiinţă, arte, politică, administraţie, militărie, comerciu, agricultură etc. cari, în Ungaria, sûnt *fabricaţi* după calapodul nemţesc (magistrat, locotenent superior, protocol, ciclu parlamentar etc). Un astfel de dicţionar, ilustrat cu esemple număroase ar fi un sfetnic constant şi credincios, la care se poate recurge la orice-moment.

Cetirea cărţilor bune, chiar făcută în mod inteligent, e absolut insuficientă. Câţi sûnt la număr cei cari au destule cunoştinţe speciale spre a utilisa astfel de lecturi? Cei mai mulţi vor privì fără a vedè. Ei nu vor fi isbiţi de un cuvênt bine pus, de o frasă bine întoarsă. Vor trece înainte ca-şi-când nimic n'ar fi, uitându-şi de »notiţ«. Apoi mai e şi o prăpastie adâncă între a aprecia o calitate şi a evita o greşeală. Această prăpastie trebue să o umple dicţionarul.

Nimic, cred, nu militează mai mult pentru aceasta, decât însuşi faptul că dl raportor — cu toate pregătirile d-sale speciale — n'a putut fi ferit de oarecari espresiuni: ca uniformisare (Uniformirung) = unificare; notiţ (Notitzbuch) = carnet; obvin (vorkommen) = le întâlnim, găsim; delătura = înlătura etc.

Literaţii din România, la conlucrarea cărora dl raportor face un apel atât de sincer, vor fi mândri contribuind la înălţarea acelui far cultural, care îşi va revărsa luminile sale asupra românimei din cele mai depărtate unghiuri.

I. A. Basarabescu,
profesor, publicist.

Revistă esternă

Visitele regelui Italiei.

Regele Italiei a sosit în Peterhof.

Ziarele din Roma publică articoli despre întâlnirea dintre regele Victor Emanuel şi Ţarul Nicolae.

Nota predominantă în articolii ziarelor este urarea de a se putè ajunge la desarmarea universală.

Împăratul Wilhelm va înapoia în Noemvrie la Roma visita regelui Italiei.

El va fi însoţit de cancelarul imperiului contele de Bülow.

Rusia.

După-cum se comunică din Petersburg, Ţarul a însărcinat pe principele Meşcerski, proprietarul lui »Grasdanin« să plece în guvernamentele H coff, Iecaterinoslav şi Poltava, ca să se convingă, dacă mai există turburări şi să afle cauzele, cari îndeamnă poporaţiunea să fie nemulţumită. El va avè să facă numai decât raport despre cele constatate.

Ţarul a confirmat sentenţa consiliului de răsboiu din Varşovia, prin care colonelul Grimm este condamnat la 12 ani de muncă silnică în Siberia pentru înaltă tradare.

Bulgaria.

In vederea stărei revoluţionare, care se manifestă, prefectul de poliţie al capitalei a chemat pe membrii comitetului bulgaro-macedonean, dimpreună cu preşedintele acestui comitet, Mihailovski şi cu vicepreşedintele, generalul Ţonceff, rugându-'i să înlature revoluţiunea. In cas când rugămintea nu va fi ascultată, 42 de inşi, Macedoneni fruntaşi, vor fi internaţi în provincie.

Budgetul Bulgariei pe anul viitor se închee cu un deficit de 2 milioane 368.147 lei.

Sobraniei s'a înaintat un proiect de lege, prin care se încearcă, deocamdată numai ca probă pe trei ani, înmulţirea contingentului anual cu 2000 recruţi.

Turcia.

Colonelul bulgar pensionat, Iancoff, dimpreună cu doi locotenenţi, se află în fruntea a 250 de insurgenţi la Strumiţa, în Macedonia, unde a avut deja o ciocnire cu baş-buzucii.

El a dat o proclamaţiune către revoluţionarii din raioanele unite Lerin, Kostur şi Resen, declarându-se şeful suprem al armaţei revoluţionare din acele raioane, înştiinţând în acelaş timp autorităţile din Lerin despre aceasta.

Muntenegrul ameninţă cu represalii, dacă nu vor înceta vexaţiunile, la cari e espus consulul muntenegrin în Scutari din partea valiului de acolo.

După ştirile sosite în Belgrad, a avut loc lângă Prischtina, în Sêrbia veche, un conflict sângeros. Albanezii stând la pândă, au atacat pe nişte Sêrbi ucizênd pe doi din ei şi tăindu-le apoi cadavrele în bucăţi.

Ştiri mărunte.

»Agence Nationale« asigură, că Italia va face la toamnă o espediţiune la Tripolis.

*

Cuba e în pragul anarchiei din causa bancrotului financiar, ce o aşteaptă, şi a agitaţiunilor contra presidentului Palma.

*

Salisbury a demisionat; în locul lui a venit Balfour.

„Corda Fratres".

— *Estrase din Raportul secţiei române.* —

(Urmare).

Resultatele activităţii secţiei române pe anii 1898—900 se vêd din raportul presentat la congresul din Paris, care e de următorul cuprins:

Scumpi camarazi!

In Noemvrie al anului 1898 răspunzênd la apelul colegilor italieni, noi studenţii români am fost representaţi prin mai mulţi delegaţi la I-ul congres internaţional al studenţilor în Torino. Ear' după-ce în acest congres s'a decretat fondarea federaţiunii internaţionale de studenţi »Corda Fratres«, am pornit pentru de a propaga pe această causa federaţiunei prin aceea acţiune, despre care ne luăm libertatea a raporta în acelea ce urmează.

*

Presenţa grupului român în sînul federaţiunei a dat prilej la unele întimpinări neaşteptate, cari au aerul de a ne acusa şi pe cari nu putem să le lăsăm fără o observare. Cu atât mai puţin, cu cât acestea au fost manifestate, ori că au fost sugerate de persoane, cari fac parte din federaţiune. Ori a contribuì la cultivarea nedumeririlor ascunse şi a nesinceităţii între confederaţi — nu credem că s'ar potrivì cu datorinţele ce am luat asupra noastră în momentul, când am întrat în legăturile federaţiunii. Astfel mai înainte de a trece la detaliile raportului nostru ne vom oprì, pentru de a ne declara cu privire la întimpinările, ce nis'au făcut.

Ântâiu: Ministrul de culte al Ungariei a eliminat din toate şcolile maghiare pe vicepresidentul român al federaţiunii, pe motiv, că acesta la Torino a demonstrat contra statului maghiar.

Al doilea: Vicepresidentul maghiar al federaţiunii dl Rudolf Ludwig în o broşură intitulată: Federaţiunea internaţională a studenţilor şi congresul studenţilor la Paris — şi adresată studenţilor universitari maghiari, învită pe aceştia să se presinte cât de mulţi la congresul din Paris; pentru că e convins, că studenţii români îşi vor repeta şi aici atacurile, pe cari le-au îndreptat contra tinerimii şi naţiunii maghiare la Torino.

Al treilea: Un comunicat al ziarului »Le Temps« venit şi acesta în mod evident tot din sînul federaţiunii — esprimă temerea, că se vor repeţi şi la Paris unele incidente provocate la Torino de Românii din Transilvania şi de Italienii din Triest.

In faţa imputărilor ce ni-se fac, constatăm, avênd procesele verbale ale întâiului congres înaintea noastră, că incidentele şi atacurile, de cari se ocupă »Le Temps« şi vicepresidentul maghiar dl Ludwig, — s'au dat în jurul alegerii vicepresidenţilor naţionali şi că din ocasia alegerii vicepresidentului italian nu s'a întêmplat absolut nici un incident; ear' la alegerea vicepresidentului român s'a întêmplat atât, că grupul maghiar a contrariat această alegere. Aşa dar', în nici un caz, nu am fost noi acei, cari au provocat incidente.

Mai adăogăm declaraţiunea categorică, că dacă avem să ridicăm revendicări politice faţă de Maghiari, vom ştì să aflăm la toate ocasiunile locul şi momentul potrivit pentru aceasta şi nu ne trece prin gând ca să le ridicăm aici în federaţiune. Şi chiar dacă federaţiunea uitându-şi de afacerile sale — dar' sûntem siguri, că aceasta nu se va întêmpla — ar venì vre-odată ca să se pronunţe în merit asupra conflictului dintre Maghiari şi noi — noi am fi siliţi să răspundem, că în această cestiune ne va obliga numai sentimentul nostru şi voinţa naţiunii noastre, care va să zică: actele guvernului român, hotărîrile corpurilor legiuitoare ale României, mai departe hotărîrile comitetului naţional şi ale adunării naţionale a Românilor din Transilvania.

Sûntem în federaţiune pentru federaţiune. Pentru-că nu voim nici noi Românii ca să lipsim dela acţiunile mari pentru idealele omenimei. Pentru-că voim să stăm cu demnitate la locul ce ne revine în concertul popoarelor. Aceasta a fost cinosura conduitei noastre în trecut şi numai aceasta va putea să fie şi în viitor.

Am dorì, ca cei interesaţi să ia act despre aceste declaraţii. Şi am dorì mai înainte de toate ca să putem convinge pe camarazii maghiari, că ori cât ar trebuì să ne contrariăm în afară de federaţiune în sînul federaţiunii noi vom ştì să facem abstracţie şi dela cele mai neîmpăcate duşmănii. Aici privim într'înşi numai confederaţi, întruniţi sub acelaşi steag cu noi, luptând pentru acelaşi ideal. (Va urma).

Din protopresbiteratul gr.-or. al Clujului.

— Iulie c.

În Decemvrie a. tr. s'au arătat într'o serie de articoli câteva fapte — un mic mănunchiu dintr'un snop — din domeniul activităţii protopopeşti a dlui Tulliu Roşescu, ca inspector tractual de şcoale. La aceste a trebuit să ne mulţumim până azi cu *aşteptarea* publicării actelor justificătoare ale d-sale, promisă în scurta declaraţiune făcută la »Cronica« acestui ziar nr. 231—1901. D-sa însă, aşa se vede, ar dorì să aşteptăm în veciì vecilor, căci nici de gând nu are să răspundă. Nu ne va putè acusa dar' de impacienţă, dacă ne luăm voe a reflecta puţin la acea declaraţiune, înainte de a-'i mai oferì o plăcută ocasiune de a-'şi mai bate pieptul şi a se fălì cu activitatea sa în serviciul bisericei în timp de 26 ani.

Constatăm şi noi împreună cu onorata redacţiune, că domnul protopop Roşescu e în rătăcire, când crede, că am fi avut *scopul* a-'l ataca *personal*. În lucruri personale şi private nu ne am amestecat nici-odată şi eată de ce: Ca toţi oamenii, aşa şi noi vom fi avênd păcate şi greşeli. Dl protopop Tulliu Roşescu încă nu va fi infalibil şi spre a ne spăla reciproc rufele, — chiar să vrem — nu ne-ar da loc nici o *foaie cinstită*.

Scopul ne-a fost interesul şi chestiunea de esistenţă a unui tract protopopesc de 28.000 suflete şi îndreptarea, dacă mai e posibilă, a tristelor stări de lucruri din acest tract. Ori crede dl protopop Tulliu Roşescu, că *şcoala* nu e chestiune de esistenţă?

Îmi pusesem de gând în urma declaraţiunii d-sale, că dacă ar fi în stare să dovedească contrarul la cele scrise în acest ziar, să-'mi cer iertare în acest ziar cu numele subscris...

Câtă vreme însă soarele nu va răsărì dela apus, nici d-sa nu va putè constata contrarul la cele-ce am zis, chiar să fi primit autorisarea mai înaltă de a se provoca la acte de »domeniul secretului oficial«.

De altcum d-sa se putea şi dispensa de a face incomodări pe la veneratul consistor cu astfel de rugări, de oare-ce dreptul de apărare e aşa un drept natural, care nu depinde dela nimenea şi de care nu te lipsesc nici chiar codurile turceşti. Cele zise şi scrise în acest ziar nu sûnt *acte*, ci *sûnt fapte* şi faptele cu fapte se pot răsturna. Ori şi ruinele dela Nadiş sûnt acte *din domeniul secretului oficial protopopesc dela Cluj?*

Acte ar fi cambiile luate dela *învăţătorii toleraţi*, cari nici numele nu şi-'l pot scrie cum se cade, în loc de taxe de numire, *acte* ar fi multele protocoale de investigaţiune contra d-sale, precum act ar fi şi ordinul consistorial nr. 2897 şcol, prin care protopopul Tulliu Roşescu se îndatorează a estrada ajutorul trimis de consistor încă în 1899 comunei bisericeşti Bica-română; ajutor despre care s'a făcut amintire în »Tribuna« din Decemvrie a. tr. ş. a.

Acestea însă sperăm a nu-'l putè apăra contra faptelor esistente. Astfel de *acte* şi *fapte* însă nu că nu-'l pot apăra de »afrontul anonim«, ci mai curênd ar putè să apere 28.000 suflete de activitatea unui om neconştiu de chemarea sa.

Se provoacă în declaraţiune la *activitatea sa publică de 26 ani în serviciul bisericii.*

Ce mai activitate drăguţă! De ce nu o şi documentează?

Dacă dl prot. n'o face, să o constatăm noi în câteva cuvinte. Ca preot în *Apahida* a făcut din această parochie gr.-or. de frunte şi compactă cu o singură biserică şi şcoală, *două parochii* cu *două* biserici şi *două şcoale* ca vai de ele, una *gr.cat.* şi una *gr.-or.*; ear' ca protopop a adus tractul acolo, unde e şi unde-'l vedem ajuns: o ruină, un cuib de destrăbălare, şi de decadenţă.

Cu toate aceste însă d-sa îşi continuă meseria cu şi mai mare forţă, împestriţându-o adesea cu denunţări şi linguşiri *în sus* şi cu terorisări *în jos*. Şi ca să îmbete lumea cu apă rece, dacă aceasta ar fi posibil şi dacă lumea n'ar vedea şi prin sită, începe prin unii sateliţi de-ai sei a se mai şi lăuda în »Telegraful Român«. Nu luăm în nume de rău sateliţilor meseria, la care s'au pus, poate vor avè motive să mai ţină la putere, cât vor putea, pe idolul lor, nu cârtim nici contra »Tel. Rom.«, pentru-că publică astfel de laude. »Tel. Rom.« e foaie oficioasă a archidieceseişi ca atare nici nu 'i-ar sta bine a critica activitatea oficialilor încă în *activitate*.

Să nu fie însă cu supărare, dacă cele scrise în »Tel. Rom.« nrii 40, 56, 57 şi 58 din a. c. le vom reduce la adevărata lor valoare, şi dacă vom constata, că lauda de sine nu miroasă a busuioc.

(Va urma).

Cronica zilei.

Sibiiu, 15 Iulie n. 1902

CĂLINDARUL DE ZI

al biroului de informaţiune pentru străini,

PIAŢA-MARE Nr. 14.

Mercuri, în 16 Iulie n. 1902.

Galeria de tablouri a museului Baron Bruckenthal, Piaţa-mare nr. 10: După înştiinţarea servitorului din museu. Întrarea 80 bani.

Museul de istoria naturală, strada Harteneck nr. 1: După înştiinţarea intendentului casei. Întrarea 60 bani, pentru copii 20 bani.

Museul transilvan carpatin, strada Harteneck nr. 1: După înştiinţarea custodelui (Strada Cisnădiei nr. 5, et. I.). Intrarea 1 cor.

Deposit de arme orăşenesc, la Primărie, strada Măcelarilor nr. 2: deschis dela orele 11—12 a. m. Întrarea gratuită.

»*Bereria-mare*«, *Promenadă (Bretter)*: Societatea »Orpheul« a lui Grossmann. Inceputul la orele 8 seara. Întrarea liberă, locuri reservate.

† **Dimitrie Gianni.** Cunoscutul advocat şi om politic, dl Dimitrie Gianni, a murit Joi în Bucureşti în urma unei boale de stomac.

Dimitrie Gianni s'a născut în Bucureşti la 15 Iulie 1838

Studiile universitare le-a urmat la Berlin. La 1865 a ocupat postul de procuror la curtea criminală din Bucureşti.

In vieața politică a întrat la 1867, ca deputat și de atunci a făcut parte aproape din toate legislațiunile.

La 1878 a fost ales vicepreședinte al camerei, ear' la 29 Iulie 1880 a devenit ministru de justiție, în cabinetul lui I. C. Brătianu.

Din acea înaltă demnitate s'a retras la 10 Aprilie 1881. La 1888 în anul de apus al regimului lui Brătianu. Dimitrie Gianni a mai fost ministru de justiție timp de 22 zile.

In anii 1896 și 97 a fost președinte al camerei.

După căderea guvernului d-nului Sturdza, în urma asaltului din str. Enei, D. Gianni primise dela Maj Sa Regele misiunea de a forma un nou cabinet liberal. N'a reușit însă, și la putere a fost chemat partidul conservator în frunte cu dl G. Cantacuzino.

Boala sa, care îl făcuse inapt de ori-ce ocupație de mai mult timp, s'a agravat în timpul din urmă.

Joi la orele 10 a căzut în agonie, ear' la orele 2 d. a. a murit.

Inmormêntarea s'a făcut Sâmbătă.

*

La fondul de 20 bani, întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu« pentru *cumpărarea unei case cu hală de vênzare* pe seama meseriașilor rom din Sibiiu, au mai dăruit următorii: George Enescu, paroch, Elisabeta Enescu năs. Enescu, Emanuil și Eleonora Enescu, Vlad Enescu, econom (Moeciul-inferior), câte 20 bani.

*

Incendiu. Ieri seară pe la 9 ore clopotul a semnalat foc. După flacările ce se înălțau în vězduh și împrăștiau o lumină roșietică lumea s'a îndreptat spre strada Lungă, unde ardea șura proprietarului Imběruș. Șura era încărcată cu mobile vechi de ale neguț. de vechituri Engber. Pompierii sosiți la timp au localisat focul. Causa incendiului e necunoscută.

*

Omor și sinucidere. Luni după ameazi, la 4 ore, au fost aflate două cadavre în pivnița neguțătorului de vinuri de aici, Schultz. Cel mai tinăr dintre frații Schultz a întrat cu băiatul de 11 ani al comerciantului *Maschalko* în pivniță, unde cu un ciocan a zdrobit capul băiatului, omorîndu-'l. Ucigașul s'a spânzurat apoi. Motivul, ce a determinat pe Schultz la comiterea crimei, până acum e necunoscut.

*

Regele Eduard. Din Londra sosește știrea, că regele Angliei trebue să se supună la o nouă operațiune, fără care reînsănětoșarea-'i deplină va fi imposibilă.

*

Cum a ajuns împăratul Wilhelm în monitorul poliția din Praga. Scrisoarea de urmărire a împăratului Wilhelm, ce s'a trimis spre publicare a fost astfel presentată ca și-cum *Kaiser* ar fi fost numele. Forurile din Praga, luând la cercetare lucrul, au constatat, că scrisoarea falsificată s'a spedat la stațiunea Podvolocyska dela frontiera ruso-galițiană și funcționarul, în mâna căruia a ajuns scrisoarea, fără că să o fi cetit cu atențiune, a dat o spre publicare. Consilierul de curte și directorul poliția Krikava a dat ordin ca să se confiște și să se ardă numerii »Monitorului poliția«, cari cuprind publicațiunea. »Monitorul poliția, se poate arde, Kaiser-ul însă rămâne rău păcălit!

*

Perirea a două sute de Maghiari. Din Iohnstown se anunță, că partea cea mai mare a jertfelor căsute esplosiunei întêmplată în minele din Cambria sûnt cetățeni din Austria și Ungaria. Se crede, că societatea Cambria Stael Company, care a mai plătit mii de dolari familiilor nenorociților și în casul acesta va trebui să plătească sume considerabile. Despre nenorocirea întêmplată au sosit următoarele amănunte.

Catastrofa dela baia Cambria a costat vieața a 200 de oameni. Cadavrele nenorociților astfel sûnt mutilate, încât nu mai pot fi recunoscute; ele seamănă mult cu jertfele catastrofei din Martinica. Femeile și copiii plângênd caută să-'și afle bărbații, părinții. Cei scăpați cu vieață s'au ales cu arsuri grave. Investigația a constatat, că esplosiunea a causat o un copil maghiar, care din nebăgare de seamă a aprins un chibrit. Baia se esploatează de 50 de ani și mii de tone s'au scos din ea. Cei mai mulți dintre muncitori sûnt Maghiari! Dumnezeu să-'i ierte!

*

Bustul lui Eminescu la Dumbrăveni. Pe moșia nobilului mecenat al literaturei și patriot român Leon Ghika, coborîtor din familia domnitoare, se va desvěli în curênd bustul lui Eminescu, care la Dumbrăveni a văzut lumina zilei. Cu acest prilej va fi îmbinată o sărbare literară, la care vor participa între alții și ilustrii representanți ai literaturii române, precum dd Vlahuța, Carageale, Delavrancea, Coșbuc, St. O. Iosif etc. Dorința dlui Ghika ar fi, ca să participe la sărbare și cât mai mulți Bucovineni. Primiți vor fi la sărbare cu brațele deschise Românii din toate părțile. Bustul va fi desvělit în parcul moșiei din Dumbrăveni.

*

Musică românească în străinătate. Musica noastră națională română e pe cale de a devenì populară în Francia.

O cafenea din Paris anume »Nouvelle Gallia« din bulevardul Beaumarchais, dă în fiecare seară concerte franco-române. Notăm mai jos dintr'unul din ultimele sale programe, următoarele bucăți muzicale: »Dîmbovița« rapsodie română de Stan Golești, »Regretul« vals român, »Dansuri românești« »Valurile Dunării« de Ivanovici, »Marș român« etc.

*

„Pădureana". Cu acest nume e proiectată înființarea unui institut de credit și economii, ca societate pe acții în *Iara* (Alsó Jára, comit. Turda-Arieș.) Prospectele pentru subscrieri de acții sûnt distribuite deja. Capitalul social va fi de 40 mii cor. împărțit în 400 de acții de câte 100 cor. Prospectele sûnt iscălite de mai mulți frunțași din Iara și jur.

*

Crisa societății maghiare din Berlin. In ședința societății maghiare ținută zilele trecute în Berlin s'a petrecut o scenă furtunoasă. Președintele Pataki Vilmos nu s'a presentat fiindcă chiar abzicerea lui era la ordinea zilei. Cu ocasiunea pertractării acestei abziceri s'a descărcat furtuna. Președintele ad hoc a presentat demisia tuturor funcționarilor societății și a părăsit dimpreună cu aderenții sei sala de ședințe. Majoritatea rămasă în sală a esmis apoi o comisiune de cinci cu însărcinarea, ca să presente afacerea înaintea presidentului de onoare Szögyény Marich sau să limpezească afacerea pe altă cale.

Aceasta neînțelegere ivită în sînul societății maghiare din Berlin îi supără rău pe patrioții maghiari dela noi, cari atrag atențiunea confraților lor din Berlin ca să nu se facă de batjocură înaintea străinilor. Va fi la mijloc ceva os de ros după care se bat patrioții.

*

A apărut: »*Anuarul al XXXVIII-lea*« al gimnasiului mare public și al școalei reale și centrale primare române gr.-or. din Brașov pe an. 1901—2. Vom revenì asupra lui.

*

Riunione Adriatica di Sicurta ces. reg. în Triest. Din raportul pe anul 1901 presentat adunării generale ținută la 30 Aprilie a. c. estragem următoarele date mai însemnate: Societatea esistă de 63 ani. In secțiunea de asigurare asupra vieții au întrat 7894 oferte cu un capital asigurat de 45,575 088 cor.; s'au efectuit oferte în suma de 40 043.223 cor. față de 35,434.500 cor. în a. tr. Posițiа asigurărilor se ridică cu finea anului la suma de 237¹/₂ milioane capital și 612 744 cor. rente; profitul curat după capitalul asigurat a fost de 16,955.764 cor. Premiile după asigurările asupra vieții au ajuns suma de 10.031.421 cor.; pentru casuri de moarte și scadențe s'au plătit 4,882.299, reservându-se suma de 790.113 pentru pagube neprevězute. Fondul de reservă subsidiar pentru premii înființat în anii din urmă în scopul de a reduce procentele s'a înmulțit cu 500 000 cor. astfel, că de present e de 1,100.000 cor. Posițiile secțiilor de asigurare elementară (contra focului și transport) au ajuns suma de 19,391.318; pentru asigurări reciproce s'au plătit 8,821.148 coroane; desdăunările fără părțile de asigurare reciprocă, sûnt în suma de 6,639.273 coroane. Premiile de reservă într'amêndoi ramii de asigurare se urcă la suma de 11,274.150 coroane cu subtragerea asigurărilor reciproce 6,075 680 coroane. Cătră sfirșitul anului 1900 s'a fost înființat o secție de asigurare contra furtului cu spargere și necesitatea ei s'a adeverit prin grabnica desvoltare ce a luat. După subtragerea sumei de 500 000 coroane adaosă fondului de reservă subsidiar rămâne un câștig curat de 1,046.140.88 coroane. Din suma aceasta s'a dat fondului de reservă disponibil al secției de asigurare asupra vieții 72,984 20 coroane, ear' reservei disponibile a bilanțului general 100 000 coroane prin ceea-ce prima reservă a ajuns la suma de 720.000 coroane, ear' a doua la 1000.000 coroane. Dividenda a fost ca în anul trecut de 160 coroane de fiecare acție. Reservele au trecut peste 73 milioane coroane și anume reservele de premii după subtragerea asigurărilor reciproce 63,989.650 coroane, reserva subsidiară pentru reducerea intereselor 1000 000 cor., reservele de câștig 6,674 983 cor. și reservele pentru variația cursurilor 1,628 537.

Agentura principală în Sibiiu se află la dl Fritz Berwerth; secretar e dl I. Wandschneider.

Vieața socială.

Producțiune în Dobra.

Corul bisericii române din Dobra și tinerimea română din Dobra și jur învită la Producțiunea împreunată cu dans ce o va arangia din incidentul ținerii adunării cercuale a despărțêmântului Dobra al »Astrei« Duminecă, în 7/20 Iulie a. c. în pavilonul »La Husariu« din Dobra. Inceputul la 8¹/₂ ore seara. Venitul curat se destinează pentru biblioteca desp. și pentru școala română tractuală din Dobra.

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA".

Cu 1 Iulie 1902 v. începe noue abonamente lunare, cuartale, semestrale și anuale.

Domnii abonenți sûnt rugați a grăbì cu reînoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lunei, după stilul vechiu.

Abonamentul anual costă .	28 cor. — bani
Abonamentul semestral . .	14 cor. — bani
Abonamentul trilunar . .	7 cor. — bani.
Abonamentul lunar costă. .	2 cor. 40 bani.

Este în interesul dlor abonenți, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abenenți vechi sûnt rugați a lipì pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în care li-s'a trimis „Tribuna" până acum.

Administrațiunea

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Negoțul porcilor. *Raportul economic* al ministerului c. u. de agricultură din Berlin, prin relația sa despre desvoltarea esportului de rîmători, relație transpusă comitetului central al »*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu*«, face cunoscut, că mai puțin rentabil este de a trimite pentru piețele din Germania porci de prima calitate, cari mai bine se pot valorisa în Steinbruch și în Viena. In Germania de mai mare trecere se bucură porcii grei, bětrâni și cu multă slănină, de oare-ce ei se cumpără pentru producerea unsorii, ce formează nutremênt de căpetenie pentru poporul muncitor, care o înlocuește cu untul și o mănâncă cu pâne. Lucru de căpetenie la esportare este, că materialul să fie frumos și curat lucrat, de oare-ce în Germania sûnt deprinși cu rasa de porci englezi cu piele frumoasă, albă și curată. De altfel interesarea atât pentru porci vii cât și pentru carnea de provenienței ungară în Germania este în continuă creștere.

Calea ferată Caransebes—Hațeg. In ministerul de comerciu s'a ținut în privința aceasta o anchetă, la care au participat și senatorul Bartolomeiu și profes. Drăgălină. Guvernul a promis opt milioane de florini pentru aceasta linei, așa că construirea ei e pe deplin asigurată.

Recolta în America de-nord. Se anunță telegrafic din New-York, că starea sěmănăturilor de iarnă e neschimbată, totuși se spune, că e mai mult rea decât satisfăcětoare. Sěmănăturile de primăvară progresează. Ověsul se menține. Porumbul e splendid.

Comerciul estern al Austro Ungariei *pe luna Maiu* a. c. Din datele statistice resultă, că bilanțul comercial al Monarchiei a fost mai nefavorabil ca în anul trecut. *Importul* a fost (afară de comerciul de metale nobile) de 159 8 milioane coroane (+7 7 milioane coroane în asemănare cu luna Maiu 1901) și esportul 194 2 milioane coroane (— 9.1 mil. coroane) deci bilanțul comercial pentru luna Maiu arată un pasiv de 5.5 mil. față de un activ de 11.3 milioane coroane în anul precedent. Dela începutul anului până la finea lui Maiu 1902 importul se cifrează cu 731 milioane (+48 4) și esportul cu 751 4 milioane cor. (+12.4); de aci resultă un activ de 20 4 milioane coroane (față de 56.4 milioane în anul espirat). După cantitate s'au importat în cele cinci luni trecute 38.1 milioane măji metrice și s'au esportat 65.6 milioane m. m. prin urmare s'a esportat mai mult cu 27.5 mil. m. m.

Vitele românești în Viena. Din causa luptelor politice și mai cu samă economice din Austria și Ungaria, Viena sufere lipsă și scumpete de carne.

Asociația măcelarilor vienezi a trimis o delegație la primarul Dr. Lueger, ca să-'l solicite în favoarea lor.

Dr. Lueger a răspuns delegației, că va visita în cursul verei România spre a se convinge de cantitatea vitelor ce se pot esporta de-acolo pentru alimentarea Vienei.

Asigurarea contra pagubelor cu vitele. Pentru adunarea convocată în Orăștie pe 7 Iulie n. în scop de a constituì Reuniunea de ajutorare a economilor la pagube în vite, s'a arătat un deosebit interes: din 25 de comune din jur au sosit preoți, învățători, proprietari. Unii au adus și câte 1—2 economi cu ei. Adunarea s'a ținut în biserică, sub presedința dlui Dr. Mihu, notar I. Branga, bărbați de încredere Dr. A. Vlad și Dr. R. Dobo. Preotul I. Moța a cetit proiectul de statute, la desbaterea cărora însă s'au ivit mai multe nedumeriri la anumite chestii principale, și fiind toți de părere, că lucrul pe cât e de însemnat și folositor pentru popor, pe atât e de gingaș, că mai ales în cas de epidemie poți da de mari greutăți, — s'a hotarît în principiu înființarea negreșită a Reuniunii, dar' s'a lăsat încă întreg obiectul spre studiare. Membrii presenți din Orăștie au fost însărcinați a desbate încă unele părți gingașe ale statutelor și apoi a convoca o nouă adunare, la care și cei din loc și cei esternii să vie cu observările pregătite asupra părților grele ale afacerii.

Pentru promovarea esportului poamelor ministrul de agricultură Darányi a dispus și în anul acesta, ca comisariatul ministerial pentru cultura de poame să țină în evidență pe acei producători de poame, cari posed provisiuni mai mari; mai departe să țină în evidență pe toți comercianții de poame din afară, ca astfel să fie stabilite legăturile între interesați. Producătorii din patrie sûnt provocați de a anunța din timp în timp provisiunile lor comisariatului pentru cultura poamelor (la ministeriul de agricultură). Aceasta înștiințare trebue să cuprindă următoarele: soiul și multimea poamelor ce sûnt de vênzare, mai departe adresa esactă (posta ultimă, stațiunea de cale ferată, comitat) a celui ce anunță.

Din public.*)

Din Doloave (lângă Panciova).

— Răspuns. —

(Urmare.)

Argus afirmă mai departe că: »*impunerea cu sila a acestui preot 'și-a avut deja în primii ani urmările sale, căci un numer considerabil de familii române, care la început se declaraseră pentru trecerea în parochia română, scârbindu-se de cele văzute s'au retras ear' la Sêrbi*«.

Acest pasagiu cuprinde 3 minciuni: *a*) impunerea preotului cu forța, *b*) că din causa aceasta unii Români au trecut la Sêrbi, *c*) că numărul acestor Români e considerabil. Minciuna dintâiu am combătut-o în cele precedente; rămâne a se combate cele doue. Incercarea despărțirei ierarchice a Românilor de Sêrbi în Doloave s'a făcut în două rînduri: odată în 28 Nov. 1866, când numai s'a eruat numărul sufletelor de naționalitate română și sêrbă prin conscripțiuni deosebite și începênd pactările nu s'a putut ajunge la o împăciuire definitivă în privința împărțirei averei bis. și acelea s'au sistat; a doua oră în 21—22 Sept. 1872 când prin comisiunile delegat. congres. română și sêrbă s'a început pactările de nou între ambele naționalități, primindu-se de basă la împărțirea averei, conscripțiuna făcută la an. 1866 pentru sufletele ambelor naționalități: română și sêrbă. Insă dela 1866 până la 1872 va să zică în un restimp de 6 ani numărul familiilor române conscrise la 1866 s'a fost schimbat ceea-ce s'a dovedit abia atunci, când noudenumitul administrator par. interimal Petru Popovici vru să-'și primească turma spre păstorire prin aceea, că porni să facă sfințirea apei prin toate casele familiilor cuprinse în conscripțiunea făcută în an. 1866 și se convinse că următoarele 7 familii Moisil, Muntean, Ardelean, Gicica, Negovan, Pârvul, și Subin — deși române după nume, nu acceaptă încorporarea la parochia română, fiind-că nu știu românește decât câte un biet bětrân rămas, care regretă aceasta dar' n'avea ce face adecă: »*flere possum, sed juvare non*«. Dar' aici am să observ că aceste familii erau încuscrate prin căsătorii cu Sêrbii și risipite câte una isolat printr'un element curat sêrbesc, care ca atare putea să eserceze o mare putere de asimilare asupra unor asemenea oameni de rînd, neavênd nici un vecin român. Deci numai despre aceste familii cred că vrea să zică Argus că s'au retras deloc eară la Sêrbi, ce nu e adevărat căci ele n'au aparținut nici o minută parochiei române nici chiar sub administrat. par. Petru Popovici.

Argus afirmă mai departe următoarele: »*altă parte a Românilor, deși trecuți la început, din an în an s'a întors la Sêrbi și se întorc și astăzi după 30 de ani familie după familie*«. Aci-'și esprimă Argus mai bine lipsa lui de educație deoare ce se presintă pe sine lipsit de ori-ce pudoare când e vorba de-a spune minciuni. Ii lipsește adecă prudența recerută, pentrn de a-'și da seama, că oare aceea, ce afirmă, poate și dovedi în cas necesar, căci de nu, poate fi declarat de un calumniator ordinar. Adevěrul este, că dela păsirea mea în această parochie nu s'a întors la Sêrbi nici un Român; din contră în locul celor 7 familii rămase la Sêrbi din causa susatinsă, au trecut la Români de atunci încoace succesive altele cari nu s'au fost declarat la 1866 pentru incorporare cu ierarchia română și anume: Aron Vasil, Sofra Vasil, Trifon Vasil, Lazar, Ostoin, Pavel Ostoin, George Vidac, Petru Vidac, Jivan Vidac ș. a. Numai două familii au trecut din parochia română la cea sêrbă în restimp de 29 de ani și anume: Andreiu Bêrzovan și Sofra Pêrvul, cari au femei sêrbe și deci 'și-au crescut copiii în limba și tradițiunile sêrbești, mai locuind și între Sêrbi. Acestia au cerut adecă dela mine cu multă sfială dimisiunea din parochie, mărturisind singuri că trebue să facă aceasta cu multă părere de rău ca și cum voia să zică: »*flere possum, sed juvare non*«. Eu însă le-am refusat-o. Instituindu-se într'aceea în Doloave un paroch sêrbesc, care și mai 'nainte funcționase ca capelan acesta 'i primì fără învoirea mea a anul 1898, dar' pentru aceea am primit și eu ca desdaunare în același an din parochia lui 4 familii, anume: pe Jivan Haiducov, Lazar Novacov, Ioan Coștunat și Maxim Subin, dintre cari cei 3 dintâiu sûnt Sêrbi romanisați prin mame române, — precum s'a sêrbisat cele două familii susamintite prin mame sêrbe, — și pe care la stăruința lor de mai înainte nu voisem să le primesc ca să nu conturb concordia noastră colegială. Va să zică în restimp de 29 de ani am pierdut 2 familii și am primit 12 familii amintite mai sus cu numele. Acesta e curatul adevěr și până atunci până când Argus nu dovedește afirmațiunea sa sus citată cu probe suficiente, indicând nominal acel considerabil numěr de familii române întoarse la Sêrbi succesive în restimp de 30 ani îl declar de un calumniator ordinar. (Va urma).

Aron Bartolomeiu,
paroch român gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Bibliografie.

A apărut: »*Vieața și operele lui Andreiu Mureșan*«. Studiu istoric-literar de Dr. *Ioan Rațiu*, profesor la gimnasiul superior gr.-cat. din Blaj. — Blaj 1900. Tipografia seminarului archid. 182 pagine 8° hârtie fină. Prețul 2 cor.

— »*Poesia idilică*«. Studiu de estetică de Dr. *Ioan Rațiu*, profesor ordinar la gimnasiul superior gr.-cat. din Blaj. — Blaj 1901. Tipografia seminarului archid. 78 pagine 8° mare, hârtie fină. Prețul 1 cor.

— *Poesii bănățenești*. Intruniri. De Victor Vlad Delamarina. Lugoj 1902. Eed. desp. Lugoj al »Asoc.« Prețul 30 bani.

— Din »Biblioteca scriitorilor români«, ce apare în editura institutului de arte grafice »Minerva« în București, a apărut un nou volum, care cuprinde »*Literatura povorală*« din scrierile inedite ale lui *M. Eminescu*. Sûnt poesii poporale și povesti în proză de toată frumseța. Prețul 1 leu 50 bani.

— »*Idei politice naționale*« de Lt.-Colonel *Gh. St. Tudoriu*, oficer în retragere. Articoli publicați în diferite ziare sub psedonimul »Veghetor«. — București Tipo-Litografia »Tiparul« Strada Covaci 11.

— »*Români buni și Români rei*«, păreri împărțite asupra activității patriotice a »Ligei culturale« — de *Ovid Densușianu* articole publicate în »Revista Română, politică și literară. De vênzare la »Revista Română« Pasagiul Român 4. București. Prețul leu 1.50.

*

Romanțe și cântece de Heine. Traducere în versuri de St. O. Iosif. București, edit. libr. H. Steinberg. Prețul 2 lei.

Sosiți în Sibiiu.

La 15 Iulie n. 1902.

Hotel »*Împăratul Romanilor*:« Lani, primpr. Bistrița; Koisz, insp. Brașov; Dr. Tabro, adv, Mesarașiu, ing. Budapesta; Dr. Florian, prof. Beiuș; Czibulka, lt.-col., Balasse, Schwarz, Apollonio, Siegel, Weiglein, Hermann, lt. Viena; Kiss, com. Cașovia.

Hotel »*Neurihrer*«: Kaufman, com. Cernat; d-na Dimitrescu și fiica, Buzeu; Iovitius și fam., Setrean și fam. Craiova.

Hotel »*Meltzer*«: Roșescu, Niculescu, funcț. București; Dénes, funcț. Făgăraș; Keresztes, com. Cristurul sěc., Caravia, com. Corabia; Ernst și fiiul, preot Pruden; Schopf, Linz.

Hotel »*Central*«: Welter, căp. Timișoara; Cordoreanu, propr., Niculescu, arch. București; Bittermann, inv. Bistrița; Göllner, săpunar Dej.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan.

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

K. k. priv. **Riunione Adriatica di Sicurtà** in Triest.

Vermögens-Ausweis am 31. Dezember 1900.

Bilanz Konto *(A)*. Sektion der Lebens-Versicherungen.

Aktiva.	Kronen	h.
Realitäten in Triest, Wien, Budapest und Mailand (laut Spezifikation)	4,870.400	—
Effekten (laut Spezifikation A)	50.679,468	—
hiezu laufende Zinsen	287,116	36
Hypothekar-Darlehen (laut Spezifikation)	1,581.777	80
Erworbene Renten und Kapitalien	47.128	55
Vorschüsse auf Polizzen	5,486.166	50
Verschiedene Gesellschaften	45.630	68
Verschiedene Agentschaften	1,122.197	05
Verschiedene Debitoren	8.946	—
Vorgetragene Provisionen u. Organisations-Kosten	—	—
	64,128.830	94

Passiva.	Kronen	h.
Spezial-Gewinn-Reserve	2,000.000	—
Disponible Reserve	*) 617.015	84
Reserve für Kursschwankungen	1,157.443	84
Prämien-Reserven	55,316.874	37
Subsidiäre Prämien-Reserve für Zinsfußermäßigung (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	1 100.000	—
Prämien-Ueberträge (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	2,559.247	79
Schaden-Reserven (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	698.975	39
Betrag der an die mit Gewinnantheil Versicherten zu vertheilenden Dividende	43.905	51
Verschiedene Gesellschaften	82.803	47
Gesellschaftliche Gesammt-Verwaltung (Saldo der laufenden Rechnung)	195.507	66
Verschiedene Kreditoren	327.057	71
	64,128.830	94

*) Erhöht auf K. 720.000.

Aktiva.

	Kronen	h.
Ausstehende Aktien-Einzahlung	4,800.000	—
Kassenbestände bei der Direktion und den General-Agentschaften	347.379	97
Guthaben bei Kredit-Instituten, Sparkassen und Bankiers	3,622.754	35
Realitäten in Triest, Prag und Mailand (l. Spezifik.)	835.000	—
Effekten (laut Spezifikation B)	8,815.879	—
hiezu laufende Zinsen	40.934	94
Wechselportefeuille und Bankanweisungen	1,163.102	—
Darlehen auf Wertpapiere	67.020	—
Verschiedene Versicherungs-Gesellschaften	1,727.224	25
Verschiedene Agentschaften	2,536.166	33
Sektion der Lebens-Versich. (lauf. Rechnung)	195.507	09
Diverse Debitoren	415.755	03
Vorgetragene Provisionen und Organisationskosten	—	—
Mobilar, eis. Kassen, Schilder, Drucksachen 2c.	—	—
	24,566.722	46
Gesammtbetrag der in späteren Jahren einzunehmenden Prämien	64,508.401	01

Passiva.

	Kronen	h.
Aktien-Kapital	8,000.000	—
Gewinn-Reservefonds	*2,884.915	48
Disponible Reserve	** 900.000	—
Reserve für Kursschwankungen	471.093	66
Prämien-Reserve f. Feuerversich. (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	5,884.736	50
Prämien-Reserve für Transport-Versicherungen (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	190.948	25
Prämien-Reserve für Einbruchdiebstahlversicherungen (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	37.848	28
Feuerschaden-Reserve (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	978.168	—
Transport-Schaden-Reserve (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	292.087	70
Einbruchdiebstahlversicherungs-Schaden-Reserve (abgleichs des Antheiles der Mitversicherer)	857	—
Versorgungskasse f. die Gesellschaftsbeamten	1,130.976	65
Jubil.-Fonds z. Ausstatt. v. Beamtentöcht.	50.000	—
Verschiedene Versicherungs-Gesellschaften	2,197.749	40
Verschiedene Kreditoren	557.651	66
Unbehobene Dividende	3.564	—
Saldo-Vortrag aus dem Jahre 1900	12.476	62
Gewinn-Saldo aus der Jahresgebahrung	1,033.664	26
	24,566.722	46

*) Erhöht auf K. 2,954.983.48.
**) Erhöht auf K. 1,000.000.—.

Seit Bestand der Gesellschaft, d. i. vom 1. Juni, 1838 bis 31. Dezember 1901 wurden für Schaden ausbezahlt 480,440.364.90 Kr.

Direktion der Gesellschaft. Direktoren: **Dr. August** Freiherr **Albert v. Glanstätten** — **Franz Dimmer** — **Adolf v. Frigyessy**, Generaldirektor — **Joseph Garisi** — **Paul** Freiherr **v. Ralli** — **Heinrich Salem.** Revisoren: **Georg Asenduli** — **Emil** Graf **Alberti v. Poja** — **Joseph Goldschmidt.** Ing. **Johann Pavia**, General-Sekretär.

Ausführliche Bilanzen sind bei der unterfertigten Vertretung zu haben. Daselbst werden alle Auskünfte bereitwilligst ertheilt und **Lebens-, Feuer-, Transport-** und **Versicherungen — gegen Einbruch —** für die „Riunione Adriatica" — **Hagelversicherungen** für die **„Meridionale"** Hagel- und Rückversicherungs-Gesellschaft und **Unfall-Versicherungen** für die **„Internationale Unfall-Versicherungs-Gesellschaft"** zur Effektuirung zu den billigsten Prämien und coulantesten Bedingungen entgegengenommen.

Ungarische Abtheilung: Budapest, IV., Váczi-utcza 20, im Hause der Gesellschaft.

Baron Friedrich Podmaniczky, Dirigent. **J. Lichtenberger**, General-Sekretär. **M. Frigyessi**, Sekretär.

Haupt-Agentschaft in Hermannstadt: Fritz Berwerth, Sekretär: **J. Wandschneider.**

Esposiția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghete și păpuci,

cel mai bun din lume, se svêntă curênd, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Inființat la anul 1832. — Depositul fabricei **Viena I. Schulerstrasse nr. 21.**

216 5—52 Se capătă în toate locurile.

La stânga creștinesc

intrării în hotelul **„Neurihrer"** din **strada Cisnădiei** se află **magazinul de încălțăminte** al firmei

Fritz Geisberger.

Principiul meu nu este »ieftin« (și rău!), căci numai **marfa rea** sĕ poate vinde »ieftin«.

Eu 'mi-am provĕzut magazinul meu cu marfă bună, trainică și fac atent pe on. public asupra împrejurării, că păpucii »Drill« provĕzuți cu patent și **veritabili** (păpuci de pânză) sûnt imprimați cu »semnul ciocanului« și că păpucii cei noi de calitatea I. din fabrica de bun renume a lui Adalbert Schwarz sûnt imprimați pe pingele cu marca firmei.

Mare și variat deposit de păpuci lucrați cu mâna după fasonul cel mai modern pentru dame, domni și copii cu prețuri foarte moderate.

Fritz Geisberger,

numai la stânga intrării în hotelul »Neurihrer«.

243 3—3

Legea veterinară

atât de mult folositoare tuturor economilor și tuturor primăriile comunale — a eșit de sub tipar în a doua ediție îndreptată și îmbogățită. »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului« a îngrijit ca atât limba cât și forma cărței acesteia sĕ fie cât se poate de potrivită, pentru-ca poporul sĕ poată pe deplin înțelege sfaturile și îndrumările ce 'i-se dau cu privire la: pasapoarte, tîrguri de vite boale lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Cartea se numește

Învĕțătorul Munteanu

împărtășește economilor sei cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ
(Lecuirea vitelor)

și

BOALELE LIPICIOASE (CONTAGIOASE)

stând cu dînșii la sfat în serile lungi de iarnă.

De

Tormay Béla.

Ediția II. revĕzută — 152 pagini mari.

Cartea costă 80 bani (cu porto postal 90 bani) și se poate cumpĕra dela

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului.

„BORSZÉK"

Pentru călĕtoria la Băile Borszék!

Cele mai bune, de mulți ani cunoscute și mai comod aranjate trăsuri **„Landoane"** cu 4 locuri de șezut, preț moderat, se pot comanda înainte de plecare cu 3—4 zile la ***Miklós Görög,*** proprietarul trăsurilor în **Szász-Régen.**

Circulă: din 1 Iulie în fiecare zi, plecând din Reghinul-săsesc dela trenul de dimineața 7 ore, Ratosnea prânzul și în Topliță-română cu schimbare de cai, seara la 7 ore sosesc în Borszék. Adresa telegrafică: **Görög Landauer, Szász-Régen.**

223 8—10

Plecarea și sosirea trenurilor la Sibiiu.

Trenurile pleacă dela Sibiiu:

Dimineața:

La 4 ore 33 min. la Tălmaciu—Făgăraș, tren mixt.

La 5 ore 30 min. Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 7 ore 41 min. Copșa — direcția Budapesta și Predeal, tren mixt.

La 7 ore 44 min. Sebeș—Vinț, Arad, Budapesta (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni) tren de persoane.

După prânz:

La 1 oră 14 minute Tălmaciu—Turnu-Roșu—Câneni—București, tren de persoane

La 1 oră 5 min. Copșa (comunică numai Marția și Vineria)

La 2 ore Tălmaciu—Turnu-Roșu—Făgăraș, tren mixt.

La 2 ore 5 minute Sebeș—Vinț—Deva (Hunedoara, Petroșeni).

La 2 ore 15 minute Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 3 ore Ocna (scalde, tren de plăcere).

La 4 ore 40 min. Copșa—Cluj—Budapesta, tren de persoane.

La 5 ore 5 min. Sebeș—Vinț—Arad—Budapesta (Alba-Iulia, Petroșeni), tren mixt.

La 8 ore 25 min. (seara) Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 10 ore 30 min. Copșa—Cluj—Budapesta, Brașov—Predeal, tren de persoane.

Trenurile sosesc la Sibiiu:

Dimineața:

La 4 ore 12 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal, Brașov, (Copșa), tren de pers.

La 6 ore 55 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Hunedoara, Petroșeni) tren mixt.

La 7 ore 04 min. dela Copșa (numai Marția și Vineria).

La 7 ore 10 min. dela Cisnădie—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș-Turnu-roșu, Tălmaciu, tren mixt.

După prânz:

La 12 ore 40 min. dela Deva, Vinț, Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni), tren mixt.

La 1 oră 04 min. dela Budapesta—Cluj; Predeal—Brașov (Copșa); tren de persoane.

La 3 ore 37 min. dela București, Câneni, Turnu-Roșu, Tălmaciu; tren de persoane.

La 3 ore 55 m. dela Cisnădia—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 34 min. (seara) dela Ocna (scalde), tren de plăcere.

La 8 ore 05 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Alba-Iulia, Hunedoara), tren mixt.

La 8 ore 57 m. dela Făgăraș—Tălmaciu; tren mixt.

La 9 ore 15 min. dela Budapesta, Cluj, Predeal—Brașov (Copșa), tren mixt.

La 9 ore 48 min. dela Turnu-Roșu, direct dela graniță (din 15 Maiu în fiecare Duminecă și sĕrbătoare); tren de plăcere.

La 10 ore 09 m. dela Cisnădie—Șelimber.

Un candidat de advocat.

În cancelaria subscrisului devenind postul de **candidat de advocat** vacant, pentru acest post sĕ caută un candidat de advocat cu praxă.

Postul se poate ocupa în **15 August a. c.**

Condițiuni favorabile se pun în prospect doritorilor de a ocupa acest post.

Reflectanții sûnt rugați a se adresa subsrisului.

Hațeg, 10 Iunie 1902.

Dr. Gabriel Suciu,
advocat.

247 2—3

Nr. 804—1902. 249 1—3

Publicațiune.

Se face cunoscut, cumcă în **17 August 1902** se va da **în arêndă** pe calea licitațiunei publice **dreptul de vênat** din revirul comunei **Veștem** pe noua periodă de 6 ani, începênd cu 1 Ianuarie 1903 până la 31 Decemvrie 1908.

Prețul strigării este 100 coroane.

Condițiunile de licitațiune detailate stau spre vedere publică în cancelaria comunei.

Veștem, 1 Iulie 1902.

Primăria comunală.

„ARDELEANA"

institut de credit și de economii, societate pe acții.

Sediul: Orĕștie (Szászváros) în casele proprii.

Fondată la anul 1885

Capital social: **500.000 K.** Fonduri: **350.000 K**

Starea depunerilor peste 2 000.000 K.

Se primesc: **Depuneri spre fructificare** dela particulari cu **5%** tărĕ anunț, cu **5½%** cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu **6%** interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute **prin postă** se efectuesc cu **reîntoarcerea postei.**

117 5— **Direcțiunea.**

MARGARETA MOLDOVAN.

Din tainele vieții.

29 de novele și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 bani porto.

Se poate procura dela

Librăria W. Krafft.

Ilustrații românești!

Vederi pitorești. etc.

Cărți postale

cu

ilustrații românești

„.....toate 'n toi
Frumoase cât eu nici nu poi
Mai frumoase sĕ-'mi socot —
Cu mintea mea"

în

peste 20 variante,

care de care

mai fermecătoare

Se află cu prețul de 10 bani per bucată

la

„Tipografia",

societate pe acțiuni în Sibiiu, str. Poplăcei nr. 16.

La cumpĕrări mai mari se dă rabat potrivit.

Porturi românești din diferite părți.

Tipuri admirabile.

„Foaia Poporului",

este cea mai bună și mai ieftină gazetă poporală.

„Foaia Poporului"

ese în fiecare Duminecă, în format cuart mare, cu cuprins bogat politic-național, economic, literar, informativ etc. și cu ilustrațiuni.

Pentru-ca fiecare știutor de carte sĕ poată abona această foaie

„Foaia Poporului"

va costa numai 4 cor pe anul întreg sau 2 cor. pe jumĕtate de an

Abonamentele se fac de-adreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia", soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.